

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm XVIII. Cùm inter vniuersas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

diacono in supra cit. c. auaritia, quod ita priuatus, aut repulsus per nouam electionem eligi non possit; quia electio prior casata fuit vitio personae, iuxta c. super eo 11. hoc tit. Sed neq; à Pontifice electionis suae validationem promotionemue consequi posset, nisi vitium intrusionis suae explicaret; Eademque ratio est, si quis per abusum secularis potestatis factam electionem acceptarit, c. quisquis 43. hoc tit. Consentunt, quae docui lib. 4. Theol. moral. tr. 1. cap. 15. n. 3.

2 NOTANDVM II. Episcopus habere debet scientiam competentem muneris episcopali: Et ita de alijs quoque Prælati, aut Curatis clericis dicendum; requiri in eis scientiam maiorem, aut minorem; prout ratio officij, & cura, administratioque, quæ ipsis incumbit, exigere videtur. Ita sumitur ex hoc c. ibi, *Nec donum scientiæ Pontificis conueniens*, & latè explicat Abb. in c. cum in cunctis n. 4. hoc tit.

3 NOTANDVM III. Si cuius electio casata sit, omnia reuocari & rescindi debent, quæ ratione officij, aut iurisdictionis usurpata gesta sunt: Quare si v. g. Episcopus electus ante confirmationem beneficia contulit, collationes, tanquam irritæ, reuocari debent. Sed alia ratio est, si Episcopo vel alteri Prælato confirmationis, aut institutionis titulus, ob vitium aliquod occultum, inualidus, collatus fuit: tunc enim quæ ab eo ratione officij gesta sunt, valida iudicari debent, argum. l. Barbarius ff. de Offic. Prætoris.

CAPITVLVM XVIII.

Cum inter vniuersas.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Capuanus Panormi vitâ defunctus fuit, præsentibus Decano & alijs ecclesiæ Capuanæ Canonici: Ij scripserunt ad Capitulum Capuanum, vt ad electionem Archiepiscopi non procederent, donec ipsi aduenissent. Eo intellecto, Capitulum terminum illis XII. die-

rum præfixit, intra quos, post literarum receptionem, reditum instituere deberent. Hæc res cum Innoc. III. Pontifici relata fuisset, scripsit is ad Capuanum Capitulum; quod ecclesiarum consuetudo non exigit, vt Canonici ad electionem Præsulis è loco tam remoto vocentur, præsertim cum Decanus & alij Canonici mortem Archiepiscopi, quippe ei tunc præsentibus, non ignorarint, & ideo aliqui eorū ad ecclesiâ Capuanâ reuersi fuerint. Quare cum mora longior in Prælati electione suspecta, & sæpe damnosa ecclesiæ sit, mandat Papa Capitulo, vt ad Archiepiscopi electionem conueniat, & inuocata S. Spiritus gratiâ, personam per canonicam electionem concorditer assumant; postea verò nuncios idoneos transmittant, per quos à Pontifice vice Regiæ assensum, & Apoitolicæ confirmationis gratiam postulent.

SUMMARIVM.

1. Mortuo Prælato Capitulum siue ij, qui in loco ecclesiæ præsentibus sunt, terminum præfixere possunt, intra quem Prælatus electus instruenda sit.
2. Capitulares intellectâ morte Prælatis, etsi maior eorum pars existat extra locum ecclesiæ, vel Capituli, eò se ad electionem conferre debent; neque necesse est (seclusi speciali consuetudine) absentes vocari.
3. Alias minor Capituli pars, etiam vnus ad eligendum procedere potest; illi alijs non expectatis, si modo hi absentes intra trimesstre, aut semestrem à SS. Canonibus definitum aduenire possint, & non adueniant; ante quem terminum non expedit, vt absentibus dies præstatur, nisi due adsint Capitularium partes, vel consuetudo aliud obrineat.
4. Si due agendi facultates tenentes ad eundem finem seu effectum in eadem personâ concurrant, quæ in diuersis personis fundata sint, simul eodem actu expediri non possunt.

NOTA No

NOTANDVM I. Mortuo Prælato Capitulum huc ij qui in loco ecclesiæ præsentibus sunt, terminum præfigere, aut diem nominare possunt, intra quem, vel in qua Prælati electio instituenda sit. Ita colligi potest ex hoc c. Pendet autem hæc res ex ecclesiarum consuetudine: Quibusdam enim in ecclesiis Decanus; aut, si absens sit, Senior diem electioni constituit: Plerisque verò in locis conuenire solent, qui præsentibus, aut non longè distantes sunt Capitulares, & diem electionis capitulariter decernunt, atque absentibus per nuncium, vel literas intimant. Qua de re Greg. Tholos. in tract. de elect. cap. 14. & videri possunt, quæ suprà dixi in cap. bonæ 4. de postul. Prælator. not. 3.

NOTANDVM II. Capitulares (quamuis maior eorum pars sit extra locum ecclesiæ, seu Capituli) intellecta morte Prælati, eos se conferre debent ad electionem instituendam: Alioquin possunt alij, tamen si pauci, ad eligendum procedere, si terminus à iure præfixus appropinquet. Ita sumitur ex hoc cap. & tradit Innoc. hinc n. 6. Adde, quòd scelus à speciali consuetudine, necesse non sit absentibus in hoc casu vocari, prout etiam in hoc cap. indicatur: quia dies statuta pro homine interpellat, l. magnam 12. C. de contrah. empt. Et, *cum qui certus est, certiorari ulterius non oportet.* reg. 3. 1. in 6.

NOTANDVM III. Si Canonici à loco, vbi electio instituenda, multùm distantes sint, ita vt commodè vocari aut accersiri nequeant; absque ijs electionem alij, quamuis numero pauciores, peragere possunt. Ita habetur hinc & in c. quia propter 42. hoc tit. Ex hoc autem c. colligitur, in hac re attendendam etiam esse ecclesiarum consuetudinem; prout hinc notauit Gl. ver. remoti, ex c. In Genesi 55. hoc tit. Et verò pluribus in ecclesiis consuetudo viget, vt omnes qui in regno sunt, destinato ad eos nuncio, vel literis vocentur: dummodò speciale periculum in mora non sit; ob quod electionem accelerari oporteat: dummodò etiam intra tempus trimestre, aut semestre, à sacris canonibus definitum cap. ne pro defectu 41. hoc tit. qui absentes sunt, aduenire possint. Interdum ta-

men, si aliqui accedere intra illud tempus iustè impediti sint, v. g. ob violentiæ periculum, electio ultra terminum à iure statutum prorogari æquum est, donec omnes conuenire possint, argum. cit. c. Ne pro defectu, ver. *Iusto impedimento cessante.* Videri etiam potest Ioan. Andr. hinc n. 15. Innoc. in c. cum nobis n. 6. ibid. Abb. n. 9. & 10. hoc tit. vbi ajunt, si instet terminus electionis faciendæ, iuxta iuris præscriptum, atq; aliqui aduenire negligant, quòd etiam minor Capitularium pars, imò vnicus ad electionem procedere possit: quia ius vniuersitatis in eo residet, l. sicut 7. in fine, ff. Quod cuiusque Vniuersitatis, &c. cap. vlt. d. 65. iun. Gl. ver. superstes. Sed ante iuris definitum terminum nõ expedit absentibus, vt adueniant, diem præstitueri; nisi duæ ad sint Capitularium partes, vel consuetudo ecclesiæ obtineat, vt v. g. Decanus, aut Senior diem statuere, & absentes vocare debeat. Qua de re Innoc. cit. loco, & dixi de hoc in cit. c. bonæ 4. de postul. Prælator. Videri etiam possunt quæ dicam in c. seq.

QVÆSTIO est; Si Capitulares in casu, quo absentes multùm remotos vocare non tenentur, eos nihilominus vocent, præfixo termino, intra quem accedere, vel adesse debeant, vtrum postea, mutata voluntate, electionem absque illis peragere possint? Affirmat Innoc. in fine c. Abb. n. 11. Sed contrarij docet Gl. hinc ver. assumatis, quòd expectare debuissent vocatos, nisi Papæ mandatum superuenisset. Arbitror respondendum; Si Capitulares nihil contra canones, aut in damnum ecclesiæ egerunt absentes ex loco remotiore vocando; quia ante trimestre, vel semestre à iure definitum spatium aduenire possunt, & periculum in mora non est; expectandos esse, qui vocati sunt: Ratio est, quia in hoc casu iuri suo, quod valde remotos vocare non teneantur, sine publici iuris violatione, renunciarunt. Videri potest Anton. hinc n. 19.

NOTANDVM IIII. Si duæ agendi facultates tendentes ad eundem finem seu effectum in eadem persona concurrant, quæ in diuersis potestatibus fundatæ sint, simul eodem actu expediri non possunt. Exempli causa; Si Canonici ecclesiæ Cathedralis compro-

mittant in Archiepiscopum seu Metropolitanum, qui ex Sedis Apostolicæ privilegio potestatem habeat confirmandi suffraganeos suos, prius eligere seu nominare debet Episcopum, secundum formam compromissi; deinde autem confirmare, uti Gl. & Innoc. docent in c. cum inter 21. ver. confirmavit, Abb. in c. Ne pro defectu 41. n. 4. hoc tit. & docui supra in cap. causam 8. not. 2. eod. tit. Quamobrem etiam in casu huius c. distincti actus, siue consensus Romani Pontificis requirebantur, prout Gl. fin. hic notavit. Nam electionem Archiepiscopi approbare debuit Papa potestate Regia, quia terra Capuana, ipsumque totum Sicilia regnum, Pontifici feudatarium, ab ipso administrabatur, priusquam Friderico II. investituram dederat: Eandemque electionem confirmare debuit Papa auctoritate Apostolica. Videri potest Abb. hic n. 7.

CAPITVLVM XIX.

Cum nobis.

PARAPHRASIS.

Ecclesiæ Capuanæ Canonici, acceptis literis Apostolicis, quarum in præcedente c. mentio facta est, conuenerunt ad eligendum Archiepiscopum: Cumque ea de re tractarent, Archidiaconus appellavit, ne fieret electio, nisi canonica; & mox vnâ cum quibusdam alijs, è Capitulo egressus est. Cum autem reuocati redire nollent, cæteri considerantes, etiam sine illis ius electionis sibi competere, Ecclesiæ Romanæ Subdiaconum elegerunt. Quam ipsam electionem refutari non posse, Innocent. III. hic respondit: Non enim ea ratione reijci potest; quia post interpositam appellationem celebrata sit: Nam appellatum cenferi debet, non ut nulla electio fieret, sed ut canonica fieret: si itaque canonicè electio facta, nihil contra appellationem, sed potius secundum eam processum est. Sed neque absentia Archidiaconi, & sociorum obesse potest electioni,

cum enim sollicitè reuocati ad electionem faciendam redire nollent, alienos se fecisse videntur. Nec demum electio eiusdem Subdiaconi oppugnari poterat: quod ex aliena ecclesia electus fuisset: Licet enim sacri canones significant (c. nullus inuitis 13. d. 61.) alioquin è gremio ecclesiæ eiusdem eligendum esse, si idoneus adit; id tamen præcipuè in fauorem Capitularium constitutum est, cui ipsimet renuocare possunt. Accedit, quod Romana ecclesia omnium ecclesiarum caput extitit, quare si de eius gremio quispiam in aliquius ecclesiæ Prelatum eligitur, non potest cenferi de aliena ecclesia assumptus: cum membra à capite suo aliena non sint.

Cæterum, tamen contra personam electam nihil propositum, aut obiectum fuerit, tamen iuxta præceptum Apokoll. 1. ad Timoth. cap. 5. v. 22. *Manus cuius non impositus*, Pontifici ex officio incumbit, examinare, num qualitates requisitas habeat, videl. ætatem legitimam, morum honestatem, & scientiam sufficientem. Et verò de morum honestate implet Pontifex testimonium electo perhibet: De scientia, tamen si eminens non sit, tamen sufficientem esse, ex alijs intellexisse se, ait: De ætate autem, cum indagasset, à nemine audiuit, annum xxx. attigisse. Quamobrem Papa tam personæ quam ecclesiæ providere volens, canonesque obseruare, dictum Subdiaconum, propter urgentem vtilitatem, necessitatem Ecclesiæ Capuanæ Procuratorem constituit, liberam ei tam in temporalibus, quam in spiritualibus administrationem committens.

SUMMARIVM.

1. Si electus ad Prælatum inhabilem se sciat, defectum suum, cum de eo inquisitio sit, manifestare tenetur, aut ab acceptanda electione abstinere.
2. Si contra electionem Prælati appelletur, ne ea fiat, videlicet canonicè, postea autem canonicè instituatur, nihil agitur contra appellationem.